

m. spr. Bylo proto k návrhu generální prokuratury podle §§ů 33 a 292 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2415.

Soukromým účastníkem (§ 47 tr. ř. může být jen ten, kdo byl poškozen hmotně; nestačí pouhá ideální škoda ani možnost budoucí hmotné škody.

(Rozh. ze dne 15. června 1926, Zm I 270/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 22. prosince 1925, jímž přiznán byl Jindřichu K-ovi jakožto soukromému účastníku nárok na náhradu útrat jeho právního zastoupení v trestní věci krajského soudu v Liberci proti Růženě J-ové a spol. pro zločin podvodu podle §§ů 197 a 199 tr. zák. byl porušen zákon v ustanoveních §§ů 47 a 393 tr. ř. a usnesení to, jako i usnesení krajského soudu v Liberci ze dne 31. prosince 1925, jímž útraty ty byly upraveny, se zrušují.

D ů v o d y:

Jindřich K. podal dne 15. října 1924 na Františka W-e u okresního soudu v Liberci obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti. K návrhu obžalovaného bylo slyšeno několik svědků, jejichž výpověď zdála se být křivou. Byly proto spisy odstoupeny státnímu zastupitelství, jež na svědky podalo obžalobu pro zločin podvodu podle §§ů 197 a 199 a) tr. zák. a byli tito rozsudkem krajského soudu v Liberci ze dne 2. prosince 1925 uznáni vinnými ve smyslu obžaloby. Jindřich K. učinil v této trestní věci za přípravného vyhledávání návrh na slyšení svědků. Při hlavním přelíčení ohlásil se zástupce Jindřicha K-a jako soukromý účastník a udal, že své nároky bude účtovat ku konci hlavního přelíčení. Tu pak připojil se k návrhu veřejného obžalobce na odsouzení obžalovaných ve smyslu obžaloby a navrhl, by obžalovaní odsouzení byli k náhradě útrat jeho právního zastoupení. K otázce předsedově udal právní zástupce Jindřicha K-a, že tento má na výsledku této trestní věci »ideální zájem.« Nalézací soud odmítl podle §u 393 tr. ř. v onom rozsudku soukromého účastníka Jindřicha K-a s jeho nároky na náhradu útrat jeho právního zastoupení při hlavním přelíčení. K odůvodnění tohoto rozhodnutí uvedl soud, že za soukromého účastníka může být považován pouze ten, kdo, poškozen byv trestným činem, utrpěl poškození hmotné. Jindřich K. neuplatňoval však v této trestní věci škody hmotné, nýbrž škodu ideální. Ve stížnosti proti tomuto rozhodnutí uplatňoval Jindřich K., že má na věci také zájem hmotný, poněvadž v případě, že by byli obžalovaní z obžaloby pro křivé svědectví sprostěni, stal by se pochybným i výsledek obžaloby pro urážku na cti a poněvadž v případě sprostěni obžalovaného Františka W-e z obžaloby pro urážku na cti musil by Jindřich K. jako soukromý obžalobce nésti značné útraty trestního řízení a ze-

jména právního zastoupení obou stran. Vrchní zemský soud v Praze usnesením ze dne 22. prosince 1925 stížnosti vyhověl, napadené rozhodnutí krajského soudu v Liberci zrušil a soudu tomu uložil dodatečně upravení útrat Jindřichem K-em účtovaných. K odůvodnění svého usnesení uvedl, že Jindřich K., který již v trestní věci pro zločin podle §§ů 197 a 199 a) tr. zák. učinil návrh na provedení důkazu a byl při hlavním přelíčení dne 2. prosince 1925 připuštěn bez námítky jako soukromý účastník, byl nepochybně poškozen jednáním odsouzených s ohledem na své postavení a na svůj zájem na trestní věci pro urážku na cti, také ve svých hmotných právech, jak ve své stížnosti správně dovozuje; na tom nemůže prý ničeho změnit jeho poznámka o »ideálním zájmu«, učiněná při hlavním přelíčení, ježto odmítnutí jeho soukromé obžaloby bylo by pro něho spojeno s hmotným poškozením. K útratám trestního řízení, které má podle §u 389 tr. ř. hraditi odsouzený, patří podle §u 381 čís. 4 tr. ř. též útraty zástupce soukromého účastníka.

Tímto usnesením vrchního zemského soudu v Praze byl však porušen zákon v ustanoveních §§ů 47 a 393 tr. ř. Podle §u 47 tr. ř. má ten, komu bylo trestným činem, stíhaným z úřední povinnosti, v jeho právech ublíženo, podle zákona právo, by až do počátku hlavního přelíčení pro své nároky soukromoprávní připojil se k trestnímu řízení, čímž stává se soukromým účastníkem. Z toho, že v §u 47 tr. ř. mluví se o tom, komu »bylo ublíženo« (der Verletzte) a že v §u 47 tr. ř. je řeč o poškozeném (der Beschädigte), kteréžto pojmy jsou totožny, dále z toho, že jak v ustanoveních těchto tak i v §u 365 a 366 tr. ř. se důsledně mluví o »nárocích soukromoprávních«, plyne nade vší pochybnost, že zákon předpokládá poškození hmotné, takže pouhá škoda ideální netvoří obsah nároku odškodňovacího. Jindřich K. prohlásil však svým zástupcem při hlavním přelíčení na otázku předsedovu pouze, že má na výsledku věci »zájem ideální« a neučinil žádný jiný návrh, než na náhradu útrat právního zastupování. Netvrdil proto, že mu z trestného činu skutečně, ať přímo nebo nepřímou vzešla nějaká škoda, pročez mu již pro nedostatek uplatňování »nároku soukromoprávního«, to jest škody hmotné, nepříslušelo právní postavení soukromého účastníka. Až teprve ve stížnosti proti zamítavému rozhodnutí krajského soudu naznačoval, že v případě osvobození obžalovaných mohla by mu vzejít škoda hmotná, poněvadž by se pak stal pochybným i výsledek jeho soukromé obžaloby a on v případě osvobození obžalovaného Františka W-e by musil nésti značné útraty trestního řízení. Leč tímto údajem poukazoval pouze na možnost budoucí škody; takovýto poukaz není však s to nahraditi tvrzení, že trestným činem byl již utrpěl hmotné poškození, zvláště když soukromoprávní nárok podle §u 47 tr. ř. musí míti právní povahu nároků v §§ech 367 až 371 tr. ř. uvedených. V souzeném případě padá též na váhu, že odsouzení oněch svědků pro zločin podle §§ů 197 a 199 a) tr. zák. nemusí býti předurčujícím pro výsledek soukromé obžaloby pro urážku na cti; vždyť i přes jejich odsouzení může míti soukromá obžaloba výsledek pro soukromého obžalobce nepříznivý. Odsouzení obžalovaných svědků neposkytuje tudíž ještě záruky pro oprávněnost nároku Jindřichem K-em ve stížnosti označovaného a nelze proto sdíletí názor vrchního zemského soudu, že Jindřich K. byl »nepochybně poškozen« jednáním odsouzených. Ze všeho

toho plyne, že Jindřich K. při hlavním přelíčení dne 2. prosince 1925 neuplatňoval vůbec žádnou hmotnou škodu a že uplatňování takové nelze spatřovati ani v jeho stížnosti proti odmítavému rozhodnutí krajského soudu, kdyžtě tam poukazuje toliko na pochybnou možnost budoucí škody. Netvrdil proto v době připojení se k trestnímu řízení jsoucnost soukromoprávního nároku a nelze mu přes jeho připojení se k trestnímu řízení přiznati vlastnost soukromého účastníka. Krajský soud v Liberci odepřel mu ji také právem a nepřisoudil mu v důsledku toho ani žádané útraty právního zastoupení. Opačný náhled vrchního zemského soudu přičí se zákonu. Vzhledem k tomu bylo k návrhu generální prokuratury podle §u 33 tr. ř. uznati právem, jak se stalo a v důsledku toho ona usnesení zrušiti.

Čís. 2416.

I když obhájce, ohlašuje při hlavním přelíčení za nepřítomnosti obžalovaného zmáteční stížnost, žádal o doručení opisu rozsudku, počíná lhůta k provedení zmáteční stížnosti doručením rozsudku obžalovanému, nebyl-li obhájci rozsudek vůbec doručen (§§ 6, 79 tr. ř.):

(Rozh. ze dne 15. června 1926, Zm II 228/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání stížnost obžalovaného do usnesení zemského trestního soudu v Brně ze dne 8. května 1926, jímž byla zavržena zmáteční stížnost stěžovatelova do rozsudku ze dne 30. března 1926, odsuzujícího stěžovatele pro zločin zpronevěry podle §u 183 tr. zák. a zločiny podvodu podle §u 197, 200 a 199 d) tr. zák.

Důvody:

Podle spisů ohlásil obžalovaný proti rozsudku, vnesenému dne 30. března 1926 při hlavním přelíčení, provedeném za jeho nepřítomnosti, dne 3. dubna 1926 zmáteční stížnost a odvolání, žádaje při tom, by byl rozsudek doručen jeho obhájci za účelem provedení ohlášených opravných prostředků. Opis rozsudku s poučením o opravných prostředcích byl pak podle zpátečního lístku doručen obžalovanému dne 18. dubna 1926 k vlastním rukám, o čemž vykázany obhájce nebyl uvědoměn. Když potom až do 8. května 1926 vznesen nebyl ani odpor proti rozsudku pro zmeškání, ani provedení pouze ohlášené zmáteční stížnosti nalézacímu soudu nedošlo, byla zmáteční stížnost soudem první stolice usnesením ze dne 8. května 1926 podle §u 1 čís. 2 zák. ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 odmítnuta. Stížnost do tohoto usnesení, v čas podána, doličuje, jednak, že obžalovaný sám, předpokládaje, že bude podle jeho žádosti opis rozsudku doručen obhájci, a že sám prozatím nemusí se starati o provedení zmáteční stížnosti, i po doručení rozsudku vyčkával vyzvání svého obhájce, by se k němu k smluvené informaci dostavil, jinak že obhájci opis rozsudku vůbec ještě nebyl doručen, že obhájce nebyl ani vyrozuměn o vyřízení jím vznesené žádosti o doručení rozsudku, a že byla mu tak odňata možnost, by ohlášené opravné prostředky